

Jak zmieniły się lasy w ostatnim ćwierćwieczu?

Najnowsza ocena stanu lasów świata (2015), opracowana przez FAO, została zaprezentowana na wrześniowym światowym kongresie leśnym w Durbanie (RPA). W dokumencie zawarte jest porównanie zasobów leśnych obecnie i przed 25 laty – w 1990 roku. Jak wypada owa konfrontacja?

W 1990 r. rosło na świecie 4,13 mld ha lasów, w 2015 r. jest ich mniej – 4 mld ha. Oznacza to zmianę lesistości powierzchni lądowej świata z 31,6% do 30,6% i sumaryczną utratę 129 mln ha lasów. Podkreślić jednak należy spadek tempa wylesień globu – z 0,18% powierzchni rocznie w 1990 r. do 0,08% w ciągu ostatnich pięciu lat. W tym okresie w niektórych częściach globu traciliśmy rocznie 7,6 mln ha lasów, podczas gdy w innych regionach przybywało ich jednocześnie ok. 4,3 mln ha. Kraje o największej bezwzględnej powierzchni wylesień w okresie 2010–15 to: Brazylia (984 tys. ha rocznie), Indonezja (684 tys. ha) i Myanmar (546 tys. ha). Największy z kolei wzrost powierzchni leśnej w tym okresie odnotowały: Chiny (1542 tys. ha rocznie), Australia (308 tys. ha) i Chile (301 tys. ha).

Zmianom powierzchni leśnej świata towarzyszył wzrost liczby ludności. W 1990 r. na jednego człowieka przypadało 0,8 ha lasu, podczas gdy w 2015 r. – 0,6 ha.

Ok. 93% lasów świata uznawanych jest za lasy naturalne (rosnące bez ingerencji ludzkiej) – pierwotne lub odnawiające się w sposób

naturalny). Za lasy pierwotne uważanych jest 35% lasów świata. Największa powierzchnia tak skategoryzowanych lasów naturalnych odnotowywana jest w Europie – 900 mln ha, z czego 80% stanowią lasy Federacji Rosyjskiej. Wzrasta natomiast powierzchnia lasów plantacyjnych, w tempie ponad 3 mln ha rocznie, głównie w wyniku dynamicznego rozwoju plantacji drzew szybkorosnących w Azji i Ameryce Północnej.

Ok. 30% uznawanych jest obecnie za produkcyjne pod względem dominującej funkcji, a 26% za wielofunkcyjne. W 13% lasów wiodącą funkcją jest ochrona przyrody. Pozostała część lasów to lasy ochronne (głównie wodno- i glebochronne).

Największa bezwzględna powierzchnia lasów objętych ochroną konserwatorską znajduje się w Brazylii – ponad 206 mln ha lub 42% powierzchni kraju. Znaczny udział lasów chronionych mają Indonezja (35%) i Wenezuela (52%).

W ostatnim okresie wzrosło pozyskanie drewna na świecie. W 1990 r. wynosiło 2,8 mld m³, z czego 41% stanowiło drewno opałowe. W roku 2011 wielkości te wyniosły odpowied-

Plantacje eukaliptusa w Brazylii. Obecnie plantacje drzew zajmują 7% powierzchni leśnej świata

nio: 3 mld m³ i 49%. Najwięcej drewna (dane za rok 2011) pozyskuje się w Indiach (ok. 435 mln m³), USA (324 mln m³) i Brazylii (229 mln m³), przy czym ilość surowca przeznaczanego na opał wynosi w tych krajach odpowiednio: 89%, 12,5% i 51%. Spośród krajów europejskich w pierwszej dziesiątce pod względem pozyskania znajdują się: Rosja (czwarte miejsce, 197 mln m³) i Szwecja (10. miejsce, 72 mln m³). Lasy są ważnym miejscem pracy – sektor leśny zatrudnia obecnie 1,7% osób pracujących na świecie, z czego 0,4% bezpośrednio w lesie.

W 2015 r. 39% lasów miało aktualne plany urzędzenia lasu. Wzrosła też znacznie powierzchnia lasów certyfikowanych (objętych międzynarodowym systemem certyfikacji) – z 18 mln ha w 2000 r. do 438 mln ha w roku 2014. Większość z nich leży w borealnej i umiarkowanej strefie klimatycznej i jest certyfikowana w systemach FSC i PEFC.

Rośnie udział lasów prywatnych – z 13% w 1990 r. do 19% w roku 2010. 74% lasów jest obecnie własnością publiczną, a status 7% lasów jest nieustalony pod tym względem.

